

ובתוכו פירות, או כיס ובתוכו מעות — חייב להכריז.

משמע, **טעמא** שחייב להכריז — משום **דמצא פירות בתוך הכלי, ומעות בתוך הכיס**.

משמע, **הא** אם מצא **כלי** — **ולפניו** [לפני הכלי] היו מונחים **פירות**, או שמצא **כיס** — **ולפניו** מונחים **מעות**, **הרי אלו**, הפירות והמעות — **שלו**, ורק על הכלי, שיש בו סימן, יכריז, ויתננו למי שיתן בו סימן.

אבל הפירות, אף שהיו סמוכים לכלי, אין אנו אומרים שנפלו ממנו. וכיון שאין בהם סימן — הרי הם של מוצאם.

ואמרינן: **תנינא להא** [שנינו דין זה בכרייתא].

דתנו רבנן: מצא כלי ולפניו פירות, או שמצא **כיס ולפניו מעות** — **הרי אלו** [הפירות והמעות] **שלו**.

במה דברים אמורים, בזמן שנמצאו כל הפירות מחוץ לכלי.

אבל אם היו נמצאו **מקצתן** של הפירות בתוך הכלי, ומקצתן על **גבי קרקע**, וכן אם היו **מקצתן** של המעות **בכיס**, ומקצתן על **גבי קרקע** — **חייב להכריז** אף עליהם.

או שמצא **צבורי מעות**, חייב להכריז עליהם, מאותו טעם שנתבאר גבי פירות.

כה-א או שמצא **שלשה מטבעות זה על גב זה**, שמוכח מזה שהונחו שם מדעת [ובגמרא יתבאר מהו סימנם], חייב להכריז.

וכן אם מצא **כריכות ברשות היחיד**, חייב להכריז עליהם, שהרי מקום המצאם — הוא סימנם.

מה שאין כן בכריכות ברשות הרבים, שמתגלגלות ברגלי אדם ובהמה, ואינם נשארים במקום שהונחו בו מתחילה.

וכן אם מצא **ככרות של בעל הבית**, חייב להכריז עליהם, משום שבעל הבית רגיל לסמן את ככרותיו⁽¹³⁸⁾.

וכן המוצא **גיזי צמר הלקוחין מבית האומן**, חייב להכריז עליהם, משום שיש בהם סימן, לפי שכל אומן עושה אותן בדרך שונה מעט.

או שמצא **כדי יין וכדי שמן** —

הרי בכל מציאות אלו — **חייב להכריז**, משום שיש בהם סימן, ולא נתייאשו בעליהם.

גמרא:

שנינו ברישא של משנתנו, שהמוצא כלי

להניח פירות בכלי! ועיין באחרונים מה שכתבו בזה.

138. והטעם שהיו מסמנים, משום שסתם בעה"ב אינו רגיל ללוש עיסה מרובה כל כך שתמלא תנור. והיות והפת נאפית יפה יותר

הפירות עצמם, אלא גם כלי כמות שהוא, מחזירין על ידי סימן הכלי עצמו.

והריטב"א מפרש במתניתין, שאכן במצא פירות בכלי, אינו נותן סימן בכלי, אלא זה גופא שאומר שהפירות היו בכלי — היינו סימן. אמנם דבר זה צריך ביאור, מה סימן הוא זה, הרי דרך

והטעם, משום שמסתבר שאף פירות ומעות אלו היו בתוך הכלי והכיס, ונפלו מהם. ולכן יכריז המוצא על מציאתו, ויבוא בעל הכלי ויתן בו סימן, ויטול גם את הפירות. וכן במעות.

ורמינהו: מצא דבר שאין בו סימן, בצד דבר שיש בו סימן, כגון שמצא מעות לפני כיס — חייב להכריז על הכל, ויינתנו המעות לזה

שיתן סימן על הכיס (139).

במה דברים אמורים, כשבעל האבידה טוען שהכל שלו.

אבל אם **בא בעל הכיס, שיש בו סימן, ונתן בו סימן, ונטל את הכיס שלו**, ואמר שאין המעות שלו (140) — **זכה הלה, המוצא, בדבר שאין בו סימן**. דהיינו — במעות.

אדם מעלמא לא השגיח בנפילת חפציו. מה שאין כן אם נאמר שמאדם זה נפלו גם הפירות, הרי היתה כאן רק נפילה אחת, ולכן אין אומרים כאן שנלך אחר הרוב.

ובנתיבות כתב, מה שתולין את הפירות בכלי, היינו על פי מה שכתבו התוס' לעיל, שאכן אין חושדין שהטוען שהאבידה שלו משקר, אלא דחיישינן שמא גם לאחר נפל. וכיון שבעל האבידה אומר שכלי זה אבד לו עם פירות, תלינן שהפירות שנמצאו לפני הכלי היו בכלי, כיון שראויין ליפול במקום זה, ולא חיישינן חשש רחוק שהפירות שהיו בכלי אבדו, ופירות אלו נפלו מאדם אחר, או שבעל הכלי משקר, שהרי לא חשדינן ביה, ואף נראין הדברים שאמת הוא, דמנא ליה לומר שפירות כאלו היו בכלי, והרי זה כעין סימן מקום, כיון שראויין ליפול במקום זה.

140. כך פירש רש"י. והקשו האחרונים, אם כן, מאי קמ"ל? פשיטא שזכה המוצא במעות, שהרי בעל הכיס מודה שאינם שלו!

ותירץ הפנ"י, דסד"א שכיון שמונחים הכיס והמעות זה בצד זה, אנן סהדי שמאדם אחד נפלו. וכיון שאדם זה אומר שרק הכיס שלו, ואין המעות שלו, ודאי משקר הוא, ואף את הכיס לא יחזירו לו, אלא יכריז המוצא עד שיבוא אדם שיתן סימן בכיס, ויאמר שאף המעות שלו. קמ"ל שאין אומרים כן, אלא זכה בעל הכיס בכיסו, והמוצא — במעות.

כשהתנור מלא, כדאימא במסכת ביצה [י"ז א]: "ממלאה אשה כל התנור פת, מפני שהפת נאפת יפה בזמן שהתנור מלא", היו רגילים כמה בעלי בתים להצטרף לאפות בתנור אחד. וכדי שיוכל כל אחד להכיר את ככרו, היה כל אחד מסמן את ככרותיו. מה שאין כן בנחתום, שהיה אופה בבת אחת פת מרובה לצורך לקוחותיו.

139. בקצוה"ח הקשה, למה תולים הפירות בכלי, לומר שמהכלי נפלו, הרי קיימא לן דרוב וקרוב — הולכין אחר הרוב, ואם כן, גם כאן נלך אחר הרוב, ונאמר שמהרוב נפל, ולא מהקרוב! וכתב, דלשיטת הרמב"ן, דבדבר שנמצא במקומו ממש לא אזלינן אחר הרוב, הכא נמי, כיון שנמצאו הפירות בתוך ד"א של הכלי, אין הולכין אחר הרוב.

ותירץ החתם סופר, דהכא שהאובד כיוון הפירות, הרי הוי ברי של האובד, ושמא של המוצא. וברי ושמא — ברי עדיף, כל שאין חזקת ממון מנגדתו. והרי מה שאין מחזירין אבידה בלי סימנים משום טענת ברי של האובד, היינו משום שנגד הברי יש רוב דעלמא. אבל כשיש גם טענת קרוב, אזי הברי עדיף.

ובאור שמח כתב, דהרי נפילה לא שכיחא, שבדרך כלל אדם משמר חפציו, ומרגיש כשנפול. ואם נלך אחר הרוב, ונאמר שהפירות נפלו מאדם אחר, הרי נצטרך לחדש עוד מעשה נפילה, שחוץ מאדם זה שאיבד את הכלי, עוד

בכיס ולפניו מעות, שאם ממנו נפלו המעות, ודאי היה נשאר מהם משהו בכיס. אלא על כרחך שמדובר בשתי אבידות נפרדות.

ואילו הא, מה ששינוי בכרייתא השניה, שחייב להכריז על הכל, מדובר בצנא ופירי [בכלי ופירות לפניו]. שבכהאי גוונא יתכן שמדובר באבידה אחת, שמתחילה היו הפירות בכלי, אלא שמחמת הנפילה החליקו כל הפירות מהכלי לחוץ, ולא נשתייר כלום בכלי (143).

מוכח מכאן, שבעל הכיס נוטל את המעות בסימני הכיס, ולא כפי שדייקנו ממשנתנו, וכפי ששינונו בכרייתא דלעיל, שתמיד זכה המוצא במעות! (141)

אמר רב זבד: לא קשיא.

הא, מה ששינונו במשנתנו ובכרייתא שהרי הם של המוצא, מדובר בכובא וכיתנא (142). שמצא גיגית מוטלת, ופשתן לפניו. שודאי שפשתן זה לא נפל מהגיגית, שאם כן, ודאי היה נשאר מעט פשתן בכלי. והוא הדין

שיפלו כל הפירות מהכלי, אינו מתייאש מהם. אם כן, בהכרח שמה ששינונו במשנתנו שהרי אלו שלו, היינו משום שתולים שלא מהכלי נפלו הפירות, ועתה יקשה מהבכרייתא השניה של "מצא דבר וכו'".

142. תמהו התוס', איך אפשר להעמיד את משנתנו בפשתן, הרי שינונו "מצא פירות"! והביאו ד"א שפשתן איקרי פירי, כדאיתא בכראשית רבה: "ויבא קין מפרי האדמה — זרע פשתן הביא". אמנם בשטמ"ק הקשה על זה, מה ראייה היא זו? אכן זרע פשתן נקרא פירות, אבל הפשתן עצמו — לא! ואפשר שלכן סיימו תוס' ואמרו "ודוחק".

143. כך פירש רש"י. אמנם תוס' ועוד ראשונים פירשו להיפך, שבכובא וכיתנא חייב להכריז, ואילו בצנא ופירי — אין חייב להכריז.

ובטעם הדבר כתבו התוס', שפירות, כיון שאינם מחוברים יחד, אילו נפלו מן הכלי, היו משתיירים קצת בתוכו. מה שאין כן בכתנא, שקשור כולו יחד, יתכן שהיה בכלי, ונפל כולו החוצה.

והרא"ש פירש, שלכובא אין אוגנים, ולכן הפשתן שעשוי חבילות חבילות משרק שריק

141. הקשו האחרונים, למה הקדים הש"ס לומר תנינא להא וכו', הרי בלאו הכי קשה מדיוק המשנה על הבכרייתא!

ותירץ הגרעק"א, דלולא הבכרייתא של "מצא כלי ולפניו מעות וכו'", הוה אמינא שאכן גם בכלי ולפניו פירות, תולים את הפירות בכלי. ומה שמדויק מהמשנה שהרי אלו שלו, היינו משום יאוש, שהבעלים מתייאשים, מפני שחוששין שהפירות יפלו רחוק מהכלי בשיעור שלא יוכל המוצא לתלות בכלי. ומכל מקום אם הפירות נשארו בכלי, חייב להכריז, משום שאין היאוש מועיל. שכיון שלא נתייאש המאבד מהכלי, הרי הכלי בחזקתו, והוי הפירות כמונחים בחצירו, והרי יאוש ברשות אינו מועיל.

ואם כן, לא יקשה מהאי דאיתא בכרייתא, דאם מצא דבר שאין בו סימן בצד דבר שיש בו סימן — חייב להכריז, שהרי אפשר להעמיד שמדובר שם בדברים שאינם חשובים, שלא ידע שנפלו ממנו, והוי יאוש שלא מדעת!

לכן הקדים הש"ס את דברי הבכרייתא "מצא כלי וכו'", ששם מבואר שאם היו מקצתן בכלי ומקצתן על גבי קרקע — חייב להכריז, ואין אומרים שהבעלים מתייאשים מהפירות, ויועיל היאוש לגבי הפירות שעל גבי הקרקע, אלא בהכרח שאין כאן יאוש. שכיון שאין רגילות

על הכל, מדובר דאית לה אוגנין לצנא] שיש לסל שפה סביב כפולה לתוכן], וסוג כזה של סל, אילו נפלו ממנו פירות, מסתבר שהיו משתיירים מעט מהן בתוכו, לפי ששפתו היתה מעכבתן מליפול. אלא על כרחך ששתי אבידות הן, ואין קשר בין הפירות לסל.

ואילו הא ששנינו שחייב להכריז, מדובר דלית לה אוגנין לצנא, ולכן יתכן שמתחילה היו הפירות בכלי זה, ונפלו כולן ממנו (144).

שנינו במשנתנו: צבורי פירות וצבורי מעות — חייב להכריז עליהן.

והוינן בה: האם שמעת מינה ממשנתנו שמנין הצבורין הוי סימן? שאם לא כן, על פי איזה סימן מחזירין את הפירות והמעות? (145)

ודוחה הגמרא: תני: צבור פירות, שמצא צבור אחד של פירות. ואם כן, אין כאן מנין שיוכל לתת בו סימן (146).

אלא, הסימן הוא המקום שבו היו מונחים הפירות. שכיון שהפירות צבורים בערימה,

רב פפא אמר: אכן אפשר לומר שהא והא, מדובר בצנא ופירי. ולא קשיא, הא, מה ששנינו בברייתא השניה שחייב להכריז על הכל, מדובר דאשתייר בה מידי [שנשתייר משהו] בכלי, ולכן מסתבר לומר שאף הפירות שבחוף — נפלו מכלי זה.

ואילו הא ששנינו במשנתנו וברייתא הראשונה שאינו חייב להכריז, מדובר דלא אשתייר בה מידי בכלי, ולכן מסתבר שהפירות אינם מכלי זה.

ואיבעית אימא: הא והא דלא אשתייר בה מידי בכלי, ולא קשיא, הא ששנינו שחייב להכריז על הכל, מדובר דמהדרי אפיה לגבי פירי [שפני הכלי, כלומר, צידו הפתוח, מופנה לכיוון הפירות], ולכן מסתבר שנפלו הפירות מתוכו.

ואילו הא ששנינו שאינו חייב להכריז, מדובר דלא מהדרי אפיה לגבי פירי, ולכן לא מסתבר שהפירות נפלו מכלי זה.

ואיבעית אימא: הא והא דמהדרי אפיה של הכלי לגבי פירי, ולא נשתיירו פירות בכלי, ולא קשיא, הא ששנינו שאינו חייב להכריז

כתב דה"ט, משום דסבירא ליה שרב פפא חולק על רב זביד, וסבירא להו כוותיה.

145. עיין ברעק"א שהקשה, מה הדיוק שמנין הוי סימן, הרי אפשר לדחות ולומר שדווקא מנין ומקום יחד הוי סימן! ובמהר"ם שיף כתב שדוחק לומר כן. ואכן כבר עמד על קושיה זו בשטמ"ק בשם גליון. עיי"ש.

146. הקשה הפנ"י, הרי עדיין אפשר לומר שמנין הוי סימן, דהיינו, מנין הפירות שבצבור!

ונפיל. מה שאין כן בצנא, שיש לו אוגנים, הרי היו צריכים להשאר בו מקצת הפירות. ועיין בשטמ"ק שנסתפק לפי פירוש זה, אם תלוי רק בכובא וצנא, שלזה יש אוגנים ולזה אין, או שתלוי גם בהך שהפשתן קשור, והפירות אינם קשורים.

144. הרא"ש והטור פסקו גם כאוקימתא דרב זביד. אבל הרי"ף והרמב"ם והשו"ע השמיטה, והביאו רק את האוקימתות של רב פפא. וכבר תמה הלחם משנה על השמטת הרמב"ם. והב"י

ודאי שהניחם שם מדעת. ויבוא בעל הפירות ויאמר: במקום פלוני הינחתים.

והוינן בה: אם כן, שמעת מינה ממשנתנו שמקום הוי סימן?

ודוחה הגמרא: תני: צבורי פירות, והסימן הוא מנין הצבורין.

וכיון שכן, אכן על כרחך מוכח ממשנתנו שאחד משני הדברים, מקום או מנין — הוי סימן. אבל אין ראיה ממשנתנו לצד זה או לצד אחר.

שנינו במשנתנו: שלשה מטבעות זה על גב זה — חייב להכריז עליהן.

אמר רבי יצחק מגדלאה: מה ששנינו שחייב להכריז — והוא שעשויין המטבעות כמגדלין⁽¹⁴⁷⁾. שהמטבע הרחב ביותר מונח למטה, ועליו המטבע הבינוני, ועליו מונח המטבע הצר ביותר. והיינו כצורת מגדל,

שהיסוד רחב, והולך וצר כלפי מעלה⁽¹⁴⁸⁾.

שכיון שהמטבעות מונחים בצורה זו, ודאי לא נפלו, אלא הונחו שם מדעת. והיה בדעת הבעלים לחזור ולקחתם — ושכחום. לכן נוטלין ומכריזו, ובעל האבידה בא ונותן סימן: כמגדלין היו עשויין⁽¹⁴⁹⁾.

תניא נמי הכי בברייתא:

מצא מעות מפוזרות — הרי אלו שלו.

ואם היו המעות עשויין כמגדלים — חייב להכריז.

ואלו הן עשויין כמגדלים — שלשה מטבעין זה על גב זה. ומוכח מכאן, שהדין ששלשה מטבעות זה על גב זה חייב להכריז עליהן, היינו כשעשויין כמגדלין, וכדברי רבי יצחק מגדלאה.

והוינן בה: הא גופא קשיא! אמרת בתחילת

ותירץ, שסתם פירות אינם דבר שבמנין, ואין מנינים ידוע לבעל הפירות.

אמנם בריטב"א פירש מחמת קושיא זו, דאי תני "צבור", אין לנו ראיה שמנין הוי סימן או שמקום הוי סימן, משום שיתכן שהסימן הוא מנין, ויתכן שהוא מקום, שהרי שניהם ישנם. מה שאין כן אי תני "צבורי", ודאי שהמנין הוא הסימן. דאי משום מקום, היה די לומר "צבור".

147. לכאור' קשיא, הרי במשנה שנינו צבור מעות, וצבור אינו כמגדלין!

ותירץ הריטב"א, מה שצריך שיהיו כמגדלין, היינו כדי שנדע שלא היה דרך נפילה. ובצבור מעות, שיש הרבה יותר משלשה מטבעות, ודאי שהיה דרך הנחה, שהרי אין שכיח שיהיה צבור מעות על הקרקע — אם לא שהונחו שם מדעת,

ולכן חייב להכריזו. מה שאין כן בג' מטבעות, שאפשר שאבדו בדרך נפילה, צריך שיהיו עשויין כמגדלין, להוכיח שהונחו שם מדעת.

148. כך פירשו רש"י והרא"ש, שלזה נתכוין רבי יצחק. אבל הרי"ף והרמב"ם סוברים שרבי יצחק רק אמר שצריך שיהיו כמגדלין, ונחלקו בזה רבי חנינא ורבי יוחנן להלן, שרבי חנינא מצריך דווקא רויחא תתאה וכו', ורבי יוחנן סובר שאף אם הם שוין — חייב להכריז [כך פירש בהג' הגר"א מה שהשמיט הרמב"ם את דברי רבי חנינא. עיי"ש].

149. כך פירש רש"י. והקשו עליו, הא לקמן אמרינן ש"טבעא מכריז", והאובד נותן סימן מנין. ואם הסימן הוא המגדלין, תחזור קושיית

— אינו חייב להכריז.

ותמהינן: היכי דמי?

אי דעשוויין המטבעות כמגדלין, שהמטבעות שונות בגדלן, אם כן, אפילו אם שלשתן של מלך אחד, שצורתן שוה, נמי יהא חייב להכריז, שהרי צורת הנחתן מוכיחה שהונחו מדעת!

ואי דאין עשוויין כמגדלין — אפילו של שלשה מלכים נמי לא יהא חייב להכריז, שהרי אין זה דרך הינות, אלא דרך נפילה!

אלא, אי אתמר מימרתו של רבי חנינא — הכי אתמר:

לא שנו, אלא של מלך אחד — כעין שלשה מלכים. כלומר, אפילו אם הן של מלך אחד, שצורת שלשתן שוה, אלא שהן כעין שלשה מלכים, דהיינו שאין רחבן שוה, ונראין כשלוש מטבעות שונות.

והיכי דמי של מלך אחד כעין שלשה מלכים —

דעשוויין כמגדלים. דהיינו, רויחא תתאה [המטבע הרחב הוא התחתון], ומציעא עילוייה [והבינוני מונח עליו], וזוטא עילוייה מציעא [והקטן ביותר] — מונח על

הברייתא: מצא מעות מפוזרות — הרי אלו שלו. משמע, הא אם המטבעות משלחפי שלחופי, שמטבע אחת מונחת כולה על הקרקע, השניה, מקצתה על חברתה — ומקצתה על הקרקע, וכן השלישית, מקצתה על חברתה — ומקצתה על הקרקע, אין זה דרך נפילה — וחייב להכריז.

אימא סיפא: עשוויין כמגדלין — חייב להכריז. משמע שדווקא בכהאי גוונא חייב להכריז, הא משלחפי שלחופי — הרי אלו שלו, משום שאף צורה כזו — דרך נפילה היא!

ומבאר הגמרא: אין לדייק מהרישא כפי שדייקת, משום שהתנא של הברייתא, כל מקרה שאין עשוויין המטבעות כמגדלין, אף כשהן משלחפי שלחופי — מפוזרות קרי להו. ולכן, בכלל מה ששנה התנא ברישא "מצא מעות מפוזרות הרי אלו שלו" נכלל גם משלחפי שלחופי, והיינו כפי שמדוייק מהסיפא.

אמר רבי חנינא: לא שנו שהמוצא שלשה מטבעות העשוויין כמגדלין חייב להכריז — אלא במטבעות של שלשה מלכים שונים [שכל מלך כתב שמו וצורתו על המטבע שבזמנו].

אבל אם מצא שלשה מטבעות של מלך אחד

אפילו תרי נמי! והוכרח לתרין שטבעא מכריז, והאובד נותן סימן מנין. אבל לרבי יצחק ורבי חנינא שמצריכין כמגדלין ממש, רחב בינוני וקצר, וכסדר הזה דווקא, אפשר לומר שמכריז מנין, והאובד נותן סימן שהיו כמגדלין. ודווקא בשלשה, לפי שרק אז נחשב כמגדל.

הגמרא להלן "אי הכי תרי נמי!" ובשו"ת מהרשד"ם [יו"ד סימן ר"ג] כתב, שסבירא ליה לרש"י שקושית הגמרא "א"ה תרי נמי" — אינה אלא לרבי יוחנן, דסבירא ליה שאפילו ג' מטבעות שוין זה ע"ז מקרי דרך הנות, והסימן הוא שמונחין זה על זה, ואם כן,

האמצעי].

מסתבר לומר שנפלו במקרה בצורה כזו.

ותמהינן: **מאי מכריז** — **מנין?** שהמוצא מכריז ואומר: כך וכך מטבעות מצאתי, ובא הבעלים ונותן סימן, ואומר: זו על גב זו מצאתם!

אם כן, **מאי איריא תלתא**, למה נקט התנא דווקא שלשה מטבעות? הרי **אפילו בתרין** [בשנים] **נמי** שייך דין זה! (151)

אמר רבינא: אין המוצא מכריז מנין, אלא **טבעא מכריז** (152). שהמוצא מכריז שמצא מטבעות, ובא בעל האבידה ואומר את מנין המטבעות. ולכן לא נקט התנא את דינו בשני מטבעות, לפי שבכהאי גוונא אין הבעלים יכולים לתת סימן מנין, שהרי מיעוט מטבעות — שנים, ואם יבוא אדם ויאמר שהיו שם שתי מטבעות — אין זה

דאם נמצאו מטבעות בצורה כזו, **אמרינן**: ודאי **אנוחי אנחינהו** שם בעל המטבעות מדעת, שהרי אין דרך מטבעות ליפול בצורה כזו.

אבל מטבעות של **מלך אחד**, שכולהו **כי הדדי נינהו** [שכולם דומים] ברחבן, **אף על גב דמנחי אהדדי** [אף שהם מונחים זה על גב זה ממש] — **הרי אלו שלו**. משום שאימר **אתרמווי אתרמי**, ובהדי הדדי **נפול** [שאנו אומרים שיתכן שכך קרה המקרה, שנפלו המטבעות בבת אחת, ונחו בצורה כזו] (150).

ורבי יוחנן אמר: **אפילו שלשה מטבעות של מלך אחד**, שרחבן שוה, אם נמצאו מונחין זה על זה — **נמי מכריז**. שכיון שהמטבעות מונחות זו על זו, יש כאן סימן, לפי שלא

ששנים אינם מגדלין. אבל לרבי יוחנן שאפילו כשמונחין זה על זה בשוה מכריז, ודאי אין עצם הנחתן זה על זה סימן, שהרי אפשר שנפלו כך, אלא על כרחך שהמנין הוא סימן, ואם כן, אף בשנים הוא סימן!

[ועיין בחי' הר"ן שמבאר, שאף שברוך נפילה לא הוא מנין סימן, הכא שמונחים זה על זה, שמוכח מכך שנפלו לו בבת אחת, הוא מנין סימן. וכיון שאדם עשוי למשמש בכיסו, תלינן שמשמש וידע שנפלו לו כאחת].

152. הקשה בתוס' הרא"ש, לרבי יהודה דאמר לקמן שדווקא אבירתא מכריז, ולא גלימא, אם כן גם כאן לא היה לו להכריז טבעא!

וכתב דרבינא לטעמיה, דסבירא ליה לקמן [כ"ח א] שגלימא מכריז. עוד תירץ, דלאו דווקא נקט רבינא "טבעא מכריז", אלא שמכריז "אבירות מצאתי" [ונקט "אבירות", לשון רבים,

150. תמה הפנ"י, דהכא משמע שכיון שספק לנו אם היה בדרך נפילה ונתייאש, או שהיה בדרך הנחה, הרי הוא של המוצא, ואילו בכולא פרקין משמע, שלעולם לא זכה המוצא — אלא כשיודעין בודאי שידעו הבעלים ונתייאשו!

ותירץ, דהכא לא שכיח שיהא בדרך הינות, כיון שמדובר במקום שרבים מצויין, ולכן יש לתלות בנפילה. ובט"ז [סימן רס"ב סי"ב] ג"כ הקשה קושיא זו, וכתב שאין דרך להניח על גבי קרקע מעות בלא כיס.

151. כך פירש רש"י. והרמב"ן מבאר, שקושית הגמרא "מאי מכריז" היינו, משום מה מכריז, איזה סימן יתן האובד שלשם כך צריך להכריז? מנין! אם כן,, מאי איריא תלתא וכו'.

עוד כתב, שקושית הגמרא "אפילו תרי נמי" היא דווקא לשיטת רבי יוחנן. שלפי רבי חנינא שהגדלין סימן, צריך דווקא שלשה, משום

סימן (153).

האמצעות, כצורת מדרגות — מהו? (154)

ואמרינן: פשוט מהא, מהמימרא של רב נחמן דלהלן, חדא [אחת] מהבעיות של רבי ירמיה.

דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: כל שאילו מכנים לה קיסם ביניהן [בין המטבעות] ונוטלם בבת אחת בהרמת הקיסם — חייב להכריז, משום שמטבעות המונחים בצורה יציבה כזו, שניטלין על ידי קיסם, מוכח שהונחו מדעת. ומכאן אפשר לפשוט את בעיית "כסולם". שהרי כשמונחות כסולם, ניטלין ביחד על ידי קיסם. ואם כן, חייב להכריז (155).

בעי רבי ירמיה: אם מצא את המטבעות מונחות כשיר, דהיינו בעיגול, כאצעדה — מהו [צדדי הספק בבעיא זו ובבעיות דלהלן הם, האם צורה כזו היא ודאי הנחה מדעת, או שיתכן שנפלו שלא מדעת בצורה כזו],

עוד נסתפק רבי ירמיה, אם מצאן מונחות כשורה [בשורה], זו אצל זו — מהו,

כחציבה, כשלשה רגלי קנקן, כל רגל כנגד האויר שבין השתים האחרות — מהו,

כסולם, שרוב המטבע האמצעית מונחת על התחתונה, ורוב העליונה מונחת על

כרחך היו מונחים זה על זה, צריך בעל האבירה לכיין גם בזה.

154. לפי רש"י החילוק בין אבעיא זו של סולם, לההיא דמשלחפי שלחופי דלעיל דפשיטא לן שאין מכריז, דהתם מיירי שמקצת המטבע על חברתה ומקצתה על גבי קרקע, ואילו הכא מיירי שרובה על חברתה, ומקצתה באויר.

והראב"ד בשטמ"ק כתב, דבסולם כולם זה על גב זה, אלא שהם נמשכין לאחוריהן מעט כל אחד מחבירו, כשליבות הסולם הסתום.

והריטב"א בשטמ"ק כתב, שבמשלחפי שלחופי ראשו של זה לצד עיקרו של זה, או שרוכב עליו משהו. מה שאין כן כסולם, שחציו של זה רוכב על זה.

155. כך פירשו הרבה ראשונים, שממימרא זו נפשטה בעיית סולם.

ובהגהות הגר"א כתב שלרמב"ם היתה גירסא אחרת בסוגיין, ולא גרס "פשוט מהא חדא דאמר וכו'", אלא "אמר רב נחמן וכו'", ואם כן, לא נפשטה אף אבעיא. וכך הוא לשון הרמב"ם

משום שאם יכריז "אבירה מצאתי", עלול בעל האבירה לטעות ולסבור שאין זו אבירתו, שהרי אבדו לו מטבעות רבים, ולא דבר אחד.

153. כך פירש רש"י. ובראשונים איתא, דסבירא ליה לרש"י שצריך המאבד לתת שני סימנים, את מנין המטבעות, ושהיו מונחים זה על זה [והכי איתא ברש"י שעל הרי"ף]. והקשו עליו, למה צריך שיאמר גם את הסימן שהיו מונחים זה על זה?

וכתב הריטב"א, שאכן המנין לבדו הוא עיקר הסימן. אבל מכל מקום, הרי על כרחך היה בדרך הנחה, שהרי בלאו הכי אין המנין סימן, ואם אין האובד יודע דרך הנחתם, ראייה היא שאינם שלו. ובדומה כתבו באחרונים לפרש על פי מה שכתב המהרש"ל לעיל גבי מציאת שטרות, שכתב רש"י שצריך שהאובד יאמר את מנינם, וגם שהיו כרוכין. ופירש, דסבירא ליה לרש"י שאמנם אם יש באבירה רק סימן אחד — די באמירתו לבד. אבל אם יש בה יותר, צריך לכיין שניהם. ואם אינו יודע, אין מחזירין לו, שניכר שאין האבירה שלו. אם כן, ה"ה כאן, כיון שעל